

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De beneficiis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

De Digamis. Tit. 10

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62028)

TITULUS X.

De Digamis.

SUMMARIA.

- 1. Digamus à Beneficiis repellitur.
- 2. Digamus quis.
- 3. D. Pauli voluntas.
- 4. Ethnicorum observantia.
- 5. Polygamia etiam Ethnicis incontinentia argumentum.
- 6. Polygamis olim pœna imposta.
- 7. Ad pœnitentiam publicam adstricti.
- 8. Ratio.
- 9. Ob eam Digami ad Sacerdotium non admissi.
- 10. Aliam adfert D. Thomas.
- 11. Remoti etiam Digami olim ab inferioribus Ordinibus.
- 12. In inferioribus Ordinibus constituti ducentis uxorem, quæ pœna vetus & nova.
- 13. Polygamia de Jure Civili non initiatis permissa.
- 14. Dicta de Digamis locum obtinent inducentibus viduas; ob rationes tres.
- 15. Quæ prima.
- 16. Secunda.
- 17. Tertia.
- 18. Eadem obtinent inducente Concubinam, ejectam, meretricem, ancillam.
- 19. Quæ illa.
- 20. Dicta obtinent in uxorem adulteram retinente.
- 21. An

[S] 3

21. An

21. An possit cum iis dis-
pensare Papa.
22. An pro Bigamo ha-
bendus, qui ante Bapti-
smum habuit conjugem.
23. Quid hic statuerit Pa-
pa Zozimus.

QUAMVIS, ut præcedenti titulo diximus, ad Sacerdotium, & ex eo ad Beneficium, veteribus canonibus admittitur conjugatus, tamen repellitur *Digamus*. *can. 1. & 2. dist. 3. cap. 1. 2. 3. de Digam.* Habetur enim pro mero Laico omnino Clericali privilegio privato. *c. un. eod. in 6. Concil. Trident. sess. 2. de reformat. cap. 17. in fin.*

Digamum vocamus, non qui duas habet vel habuit uxores eodem tempore, quod nunquam in Ecclesia Catholica fuit permissum Romano autem jure semper vetitum; *l. 2. Cod. de incest. nupt. sed et temporibus diversis.* Sic enim *can. 16. Apostol. habet; Qui post Baptismum duabus implicatus fuit nuptiis, aut concubinam habuit, si Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut deniq. in consortio Sacerdotum non potest.* Cui Constitutiones Imper. Justiniani sunt confirmatae *Novel. 6. Novel. 22. Novel. 123.*

Vult Apostolus Paulus, ad Timotheum & Titum scribens, Episcopos & Diaconos esse unius uxoris viros; *epist. 1. ad Timoth. cap. 3. & ad Titum cap. 1.* Idem ad Timoth. *d. 1. cap. 5.* inquit; *Videtur dicitur, quæ unius viri uxor fuerit.* *Vide Gratianum per tot. dist. 26.*

Sic & apud veteres Romanos adhuc gentiles, & gentes alias, Digam repellabantur à Sacerdotio. *D. Hieronymus epist. ad Gerontium dicit; Hierophanta apud Athenas exiratur, & æterna debilitate fit capax. Flamen unius uxoris ad Sacerdotium admittitur. Flamine quoque unius mariti eligitur uxor.* *Ad Tauri Egyptii sacra semel maritus assumitur.*

Nam etsi divino humanoque Jure polygamia, incontinentie vitanda causâ, sit permittenda; tamen ut cujusdam incontinentie immolacæ argumentum, & à Gentilibus, & à veteribus Patribus, non facta bestia est iudicata. Sic *Porcia*, inquit *D. Hieronymus in Jeroniam*

Corvin
De Perso
et Benefic. Ec

G I
32

cum apud eam laudaretur quaedam bene morata, que secundum habebat maritum, respondit, Felix & pudica nunquam preterquam semel nubit.

Imò olim plures nuptias contrahentibus poena fuit imposita. Canon 3. Neocæsar. Concil. sic loquitur: De his qui frequenter uxores ducunt, & de his, que sapius nubunt, tempus quidem penitentie (scilicet publicæ, secund. can. 1. Concil. Laodicen.) iis constitutum, manifestum est, sed conversatio & fides eorum tempus abbreviat, &c. can. 8. de his. 31. qu. 1. Dicit Concilii Laodicensi can. 7. vetantur Presbyteri Digamorum nuptiis interesse, ne presentia sua illis suffragari videantur, d. can. de his. Presbyterum. Et Synodo Ancyrana can. 19. jubetur, ut qui virginitatem, quam Deo sponponderant, violarint, eadem qua Digami poena coercerentur.

Apparet ergo Digamos ignominia olim notatos, & ad penitentiam, sed eam per brevem, atque tolerabiliorem fuisse adstrictos.

Chrysostomus, seu Auctor operis imperfecti in Matthæum homil. 12. inquit: Hac ratione & Apostoli preceperunt secundas adire nuptias propter incontinentiam hominum. Nam secundam quidem accipere secundum præceptum Apostoli licitum est, secundum autem veritatis rationem veritate scortatio est. &c. can. 9. hac ratione. 31. qu. 1. Quem tamen textum dicit Bellarminus de Sacram. Matrim. lib. 1. cap. 9. ex corrupto ab hæreticis opere temere à Gratiano esse desumptum. D. Augustinus supra 1. Pauli epist. ad Corinth. inquit; Nec contra humana verecundia sensum audeo licere, ut quoties voluerint, nubant, nec ex corde meo quovislibet nuptias condemnare. can. ult. 31. qu. 1.

Hac ratio movit antiquos Juris Pontificii Auctores, ut Digamos ad Sacerdotium non admitterent. Quomodo enim potest hortator viduitatis esse apud Populum, qui & ipse conjugia frequentaverit; inquit D. Ambrosius in lib. de Offic. can. una. 4. dist. 26.

Afferit D. Thomas quest. 66. art. 1. in addition. in 3. Summa par. 10. rationem aliam; Nempe hanc: Quod ordinatus Clericus, per Sacramentum Ordinis, Sacramentorum constituitur Minister. Quem convenit in Sacramentis nullum pati defectum. Is est, quando Sacramenti significatio non reperitur integra; ut in proposito Sacramentum matrimonii significat conjunctionem Christi ad Ecclesiam; quæ est una ad

ULS
MIS
telesia
V.

ad unum. *c. debitum. 5. de Bigamis.* Jam si Sacerdos plures habuerit uxores, & sic carnem suam dividerit in plures, non fuit ipse uxoris unius, & idcirco Sacramenti matrimonii significatio non erit in eo: proptereaque est constitutum, Bigamiam, quæ tollit ejusmodi significacionem, inducere irregularitatem.

11 Nec verò tantum Digamos removerunt veteres à Sacerdotio, sed etiam ab aliis Ordinibus inferioribus. *can. si quis viduam. can. cognovimus. dist. 32. can. maritum. dist. 33.*

12 Adeo ut, si in Inferioribus Ordinibus constitutus, duxerit alteram, ordinatio fiat statim irrita, digamusque privilegio intelligatur, ut dictum, esse nudatus secundum Jus Pontificium Novum *tot. tit. de Digamis. in 6.*

Veteri siquidem jure prohibebantur Clerici Bigami tantum ad superiores ordines ascendere. Diaconi vero Presbyterique à ministerio summovebantur. *can. seriatim. dist. 32. Novel. 22.*

Quod autem jure Pontificio novo hujusmodi matrimonium cum Sacerdotibus Diaconisque contractum non teneat, dubium potest esse nemini. *c. à nobis. de bigam. non ordin. cum ne monogamia quidem potest concessa sit post ordinationem ullo modo, ut jam dictum. Duar. de benef. lib. 4. cap. 8.*

13 Diximus Civili Jure polygamiam non initiatis permissam esse. Dictum volumus de jure Civili in Justiniani Imperatoris libro octavo Legimus enim apud Harmenopulum *lib. 4. tit. 7.* Imperatorem quendam interdixisse omnino nuptiis quartis, easque justitiam esse irritas.

14 Dicta hætenus de Bigamis, & locum habent in *ducentisimæ viduæ. c. de bigamis. 3. c. debitum. 5. eod. can. curandum. c. precipimus. can. si quis viduam. dist. 34.* Nam hos canon Apostolorum Bigamis omnino comparat. *can. qui viduam. 17.* Rationes reddi possunt tres; una radicalis, scilicet seriatim duæ.

15 *Prima* harum: Quia uxoris, quam ducunt, Bigamiam viduæ probare, ejusque Digamiæ ei præbere occasionem.

16 *Alteras*: Quia cum uxor dividerit carnem suam in plures, non erit una unius. At ut perfecta sit Sacramenti significatio, oportet, ut una sit.

Corvin
De Person
et Benefic. Eccl.

G I
32

Tertia: Quia uxorem viduam ducere res vulgo est ridicula & ho-
 minum cavillis obnoxia. Quod vel tritum apud Juris Civilis Docto-
 res diciturum Discipulorum J. C. Bulgari in Præceptorem ostendit:
Gloss. in l. rem non novam. 14. Cod. de judic. Solebat Verrius Flaccus, ut
 refert Varro, ducentas viduas comparare veteres fossas tergentibus.
 Jam quia veteres Fossas liceret tergere in feriis, facere novas jus non ef-
 fer: ideo magis viduis quam virginibus idoneas esse ferias ad nuben-
 dum dicebat. *Macrob. lib. 1. Saturnal. cap. 15.*

Quod diximus obtinere in ducente viduam, obtinet & in ducente
 concubinam, ejectam, vel meretricem, aut ancillam. *can. 17. Apostol.*
can. si quis viduam. 15. dist. 34.

Vidua est, cujus maritus est mortuus: Ejecta est, quæ à marito vi-
 vente ejicitur: Meretrix, quæ multorum libidini patet. *can. vidua est.*
16. d. dist. Auctore Hieronymo epist. 128. ad Fabiolam.

Quæ igitur cum uno aut altero se miscuit, meretricis appellatio-
 nem continetur. *l. palam. 43. §. 2. ff. de ritu nupt.*

Veruntamen ad hanc quoque *d. can. 17. Apost.* est productus, ut
 quisquis talem duxerit, à sacro ministerio arceatur. *can. curandum. 19.*
cum seq. d. dist. can. qualis. 30. qu. 5. can. qualis. fin. dist. 51.

Quod & in eo, qui uxorem adulteram retinet, servatur. *sec. can. 8. 20.*
Spod. Neocesar. can. si cujus. 11. cum seq. d. dist. 34.

Ex magna tamen causa poterat cum his dispensare Summus Pon-
 tificex, ut concludunt Interpretes post altercationem magnam. *inc. 2. de*
bigamis. D. de benef. sect. 4. cap. 6. vers. quod autem. in fin.

Quæritum utrum pro Bigamo esset habendus & ut talis ab Ecclesi-
 asticis ordinibus arcendus, qui ante Baptismum habuisset conjugem:
 Negabat D. Hieronymus *epist. 83. ad Oceanum. can. unus. 1. dist. 26.*

Afirmabant D. Augustinus *lib. de bono conjugii. cap. 18. & in epist. ad Ti-*
tum. can. acutus. 2. dist. d. D. Ambrosius, lib. 1. de offic. cap. ult. can. ult.
d. dist. alique SS. Patres. Unde Concilio sub Papa Damaso statuitur,

ut Digami non ordinentur Clerici, etiam si Gentiles adhuc, hac se infe-
 licis sortis necessitate maculaverint. Vide Innocentium I. *epist. 2. cap.*
6. can. deinde. 3. dist. 26.

Quin & Papa Zozimus *epist. 1. non modò Episcopum, aut Diacono-
 num,*

[T]

num,

num, aut Subdiaconum, sed ne Lectorem quidem aut Exorcistam fieri patitur cum qui viduae sit maritus. *Dartis d. loco. vers. ult. in fin. Comp. ge huic titul. Tit. de vinculo Civili imped. non ordinand. in Tract. no. 1. de Personis Ecclesiastic.*

TITULUS XI. De Ordine Ecclesiastico.

SUMMARI A.

1. Beneficiandi debent habere Ordinem.
2. Confertur, etiam per primam tonsuram.
3. Eam non habens non potest ad Beneficium presentari.
4. Nisi in tempus habile.
5. Absoluta presentatio est nulla.
6. Ejus qui tempore scripturae presentationis non est Clericus, est valida.
7. Aliquando non sufficit prima tonsura, sed requiritur certus Ordo.
8. Dispensationibus Pontificis & Episcopali hic locus.
9. Nonnulla Beneficia nisi Ordinem habentibus conferri possunt.
10. An hic dispensare possit Episcopus.
11. Facienda promotio ad Ordines, primo per gradus.
12. Rigor ille interdum relaxatus.
13. Secundo, à temporibus statutis.
14. Ab Episcopo proprio vel eo permitente alio.
15. Datis Dimissionibus.

Corvin
De Perso
er Benef. Ec

G I

32